

Hoor de Bomen, een geluidswandeling voor Vathorst, Amersfoort, gemaakt door Justin Bennett.

Boom 1: Walnoot in Boomgaard

In deze idyllische boomgaard staan appelbomen en een walnootboom. Er omheen klinken de geluiden van mensen die hier wonen en soms ook de herrie van de bouw van nieuwe woningen. Hoe klinkt een boom? Wij weten allemaal dat hij ruist, piept en kraakt in de wind. Maar hoe klinkt hij als het windstil is? Boomstammen en takken trillen mee met de geluiden om hun heen -vogels, stemmen, auto's, bouwgeluiden- maar door hun wortelstelsels kunnen bomen ook horen wat wij niet kunnen horen: trillingen in de grond van veraf. Nu gaat weer een heipaal in de grond. Hoe hoort de boom dat? We gaan even luisteren binnen in de walnootboom.

En wat horen wij nu? Takken die worden bespeeld door de wind en geluiden van buiten, maar ook andere, onherkenbare dingen. Luister goed, we zullen veel vreemde geluiden horen op deze wandeling.

Boom 2: Es in de Bron

Het landschap werd vroeger bepaald door de houtwallen en sloten langs de weilanden. Nu liggen hier ook wegen, kabels en buizen om de huizen te voorzien van water en energie. Deze boom staat hier nu verloren, blootgesteld aan de elementen

Zijn takken, bladeren en vruchten ratelen in de wind.

En waar zijn alle huizen? Stel je eens voor dat de huidige economische crisis zo erg zou worden dat dit grote bouwproject helemaal niet door zou gaan? Hoe zou het er hier dan uitzien over 30 jaar? Deze boom zou misschien nog bestaan en de andere bomen in de houtwal, wat voller dan nu, ook, maar de paden zouden zijn begroeid en de ongebruikte voorzieningen wegroesten. Misschien worden de kavels (dan) weer weilanden voor de boer of groententuintjes voor de bewoners. Langzaam raakt het plan voor De Bron in vergetelheid.

Over 1000 jaar komen er dan archeologen in dit gebied spitten en die komen er dan niet uit. Was het hier landbouw? een stad? En ze raken pas helemaal in de war als ze een half begraven bronzen boot ontdekken naast de plas.

Boom 3. Grote Eik

Deze grote eikenboom is gered. Eerst zou hij moeten wijken voor de bouw, maar nu hoeft dat niet meer. De mensenplannen zijn aangepast aan een boom, of, beter gezegd, aan de protesten van andere mensen. Hij is, zoals veel van de bomen in Vathorst, veel ouder dan de omringende huizen. Stel je voor hoe hij hier vroeger stond: trots en alleen in een weiland. Nu zit hij klem tussen gebouwen. Twee jaar lang is hij buiten bereik geweest, omringd door een bouwput. Wat heeft hij meegemaakt in die tijd? Bebouwing verandert altijd veel aan de stroming en het peil van het grondwater en ook aan de stabiliteit van de grond. Zal hij het geweld van de bouw overleven?

Boom 4. Berken.

Deze berken tegenover de school, die ik nu laat horen, bestaan misschien niet meer als je dit beluistert. Onder aan de stam zie je soms hun rode sap er uitsijpelen. Ze bloeden langzaam dood. Ze worden ook hol gevreten door kevers en zwammen. Ze zijn mierennesten aan het worden. Hun sterke zilveren stronken worden langzaam in een soort sponzen veranderd. Als je goed luistert hoor je insecten aan het werk, hout aan het kauwen. Zelfs wespen doen mee. En vogels komen dan weer de insecten opeten. Ze moeten dus weg, maar dat is niet zo erg. Er komen zeker weer nieuwe bomen op hun plaats. Deze zijn ook ooit aangeplant. Bomen zijn misschien een symbool voor de oer-natuur, maar nagenoeg alle bomen in Nederland zijn het resultaat van mensenwerk. Aangeplant, geïmporteerd, gekweekt. In dit gemaakte land is het verschil tussen natuurgebied en stad erg klein. En ook een klein stukje stad kan heel veel leven verbergen. Wij luisteren naar de natuur op microniveau.

Boom 5. Witte Abeel

Deze boom op de hoek is niet alleen speciaal omdat hij zo'n mooie bast heeft – volgetekend met fijne tekens, ruitjes en lijnen- maar ook omdat hij piept als de wind waait. Misschien zijn het twee van zijn takken die tegen elkaar wrijven, of een oude barst die maar niet wil helen? Misschien kun je het ook zonder koptelefoon horen. Probeer eens je oor tegen de stronk van een boom te drukken. Als het nu windstil is, kom dan een keer langs als het waait!

Boom 6. Kastanje

Deze kastanje stond vroeger in een veld, misschien samen met paarden of koeien. Nu staat hij tussen de mensen in dit park.

wat zijn al deze geluiden? we horen de takken trillen in de wind. Dat zijn die lagere rommelende klanken: takken die tegen elkaar aanwrijven en -slaan, En af en toe een borrelende klank of een kort tikgeluid. Dat komt van de sapstroom. Eigenlijk zijn het luchtballonnen die worden opgezogen door de boom. We horen de boom drinken.

Een kastanje is een goede boom om onder te schuilen als het gaat regenen, maar hoe voelt dat voor een boom, de regen?

Boom 7. Calveenseweg

Deze rij bomen langs de Calveenseweg zijn de laatste bomen van Vathorst. In ieder geval staan ze aan de rand van het stadje en kijken ze uit over een prachtig landschap: ouderwetse weilanden met paarden.

Doe even je ogen dicht, dan gaan we langs de lange stronk naar boven klimmen, door de bladeren heen, tot bovenaan de kruin van de boom, om daar te luisteren en uit te kijken over het landschap. Je kunt machines aan het werk horen van achter de heuvel. En je kunt zien dat de verdere groei van de stad wordt tegengehouden. Niet door een natuurlijke heuvelrug maar door enorme bergen van ons eigen afval.

Kom, we gaan weer naar beneden.

Boom 8. Drieberg

Houtwallen vormen nog steeds een belangrijke element in het landschap van Vathorst. Je kunt ze makkelijk terugvinden op een kaart... Aan het einde van deze houtwal hebben twee bomen elkaar gevonden: Een berk en een eik. Luister goed, want ze praten tegen elkaar. Zijn deze bomen verliefd op elkaar, of is het een superlangzame wurgpartij die wij hier zien en horen?

Boom 9. Duisterweide

Deze boom heeft een grote tak verloren in een storm. Misschien ligt hij er nog naast. Een tak die zo groot is als een boom. Hoe zou dat geklonken hebben, die storm?

In ieder geval leeft onze boom nog. En hij heeft het goed hier, met het geluk dat hij nog een stukje natuur aan zijn voeten heeft. En veel water om van te drinken en om te delen met de eenden, de kikkers, de konijnen en de krekels.

+ extra instructies...

zoek nu het volgende boom op. zet je speler nu in de pauzestand.

nu moet je lopen naar de volgende boom. zet je speler nu in de pauzestand.